N°. 203. **DE GRONDWET.** 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . f 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . " 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

DONDERDAG 19 JANUARIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . f 4.[illegible]
Voor de overige steden des Rijks . . . . " [illegible]

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement f 70, Ned. Cour.

[illegible] wij gewag van het welgeschreven stuk „de April-beweging" in de Januarij-aflevering van *de Gids*.

De *Nederlander* (1093) is, met de gewone laatdunkendheid, in den persoon van een „Correspondent" opgekomen tegen den, in dat artikel geschetsten, oorsprong van *het Utrechtsche adres*, dat tot de geheele beweging het sein heeft gegeven.

Wij ontvangen thans van den geëerden auteur van het opstel in „*de Gids*" het volgende stuk, dat onderscheidene, zeer wetenswaardige bijzonderheden bevat omtrent een feit, dat voor de geschiedenis van de laatste maanden van groot gewigt is geweest. Wij haasten ons het publiek te maken en tevens er de bijzondere aandacht op te vestigen.

De auteur van het opstel over de April-beweging, dat geplaatst werd in het Januarij-nommer van *de Gids*, vindt zich genoopt onmiddellijk op te komen tegen het schrijven van een der correspondenten van *de Nederlander* (n°. 1093). „Met het oog op historische waarheid" mag hij niet toelaten, dat het publiek omtrent een „niet onbelangrijk" punt in dwaling worde gebragt.

De redactie van *de Nederlander* meent, dat die correspondent „volkomen ter goeder trouw" is. Ook de auteur van het opstel wil dit gaarne onderstellen.

Maar de redactie meent, dat die correspondent te gelijk „met genoegzame reden van wetenschap" over den oorsprong van het Utrechtsche adres spreekt. Dit laatste is het geval niet. De voorstelling, in *de April-beweging* gegeven, is de eenige ware.

De correspondent beweert: „het is toch overbekend, dat het adres van den Utrechtschen Algemeenen kerkeraad is uitgegaan."

Juist. *Dat* is overbekend.

De correspondent roept uit: „Neen, de Utrechtsche kerkeraad had geene politieke neven-bedoelingen."

De auteur van *de April-beweging* meent te mogen vragen: in welk gedeelte van het opstel vindt men het tegendeel beweerd?

Maar de correspondent zegt: „De bedoelde hoogleeraar heeft aan dat adres geen het minste aandeel gehad." Deze laatste bewering, die, naar het oordeel van den auteur, ten eenenmale onjuist mag genoemd worden, doet de noodzakelijkheid geboren worden om den oorsprong van het adres, reeds nu, eenigzins uitvoeriger toe te lichten.

De hoogleeraar Mulder is gegaan naar den predikant Montijn, en heeft hem medegedeeld, dat hij met een paar zijner staatkundige vrienden besloten had den Koning een adres aan te bieden. Hij vroeg den heer Montijn zijne medewerking en ondersteuning; maar voegde er de dreigende verzekering bij, dat hij, wanneer de heer Montijn uit vèr-gedreven voorzigtigheid zich aan de zaak mogt willen onttrekken, vast besloten was 't de kerkelijke personen te laten aanzien en zelf met zijne vrienden zich in dien strijd voor het belaagde protestantisme op den voorgrond te stellen. De heer Montijn werd — gedeeltelijk ook wel door de gebezigde drangreden — overreed.

De heer Mulder en de heer Montijn hebben toen ijlings eenige invloedrijke mannen bijeengeroepen, wier namen de auteur van *de April-beweging* voor alsnog niet wil openbaren, te meer omdat zij in deze zaak alleen de bijrollen hebben vervuld. Hij mag echter niet verzwijgen, dat in die vergadering ook aanwezig was iemand, die in zeer naauwe betrekking staat tot het dagblad *de Nederlander*, en een zeer invloedrijk lid van den Utrechtschen kerkeraad is.

In die vergadering zijn verschillende ontwerpen van adres ter tafel gebragt, en breedvoerig besproken. Geen [illegible] van die ontwerpen mogt de algemeene goedkeuring wegdragen, en men is geëindigd met verschillende [illegible]ten, hoofdzakelijk — gelijk de auteur van *de April-beweging* uit goede bronnen meent te weten — door de heeren Mulder en Montijn geleverd, [illegible] het maken van allerlei wijzigingen in den vorm van een adres tot één geheel te vereenigen.

Of men reeds vroeger zich met den kerkeraad in betrekking had gesteld, dan of dit eerst *na* het bovenmedegedeelde is geschied, durft de auteur niet bepaaldelijk verzekeren. Hij laat het, gelijk betaamt, in het midden. Maar *dat* er overleg heeft plaats gehad, durft hij als een onloochenbaar feit hier vaststellen. De kerkeraad heeft dan ook het ontwerpen van een adres juist aan diegenen toevertrouwd, met wie de heer Mulder en zijne vrienden zich in verbinding hadden gesteld, bepaaldelijk aan den predikant Montijn. Het ontwerp, door hem, in overeenstemming met de kenbaar geworden eischen dier heeren, ingediend, werd zonder wijzigingen van eenige beteekenis door den kerkeraad goedgekeurd. En het is *dat* adres geweest, hetwelk aan de Utrechtsche Protestanten ter teekening is voorgelegd.

Beweert dus de correspondent van *de Nederlander*, dat het adres is uitgegaan van den Utrechtschen kerkeraad, ieder zal het hem gaarne toegeven. Meent hij echter daardoor de voorstelling weêrlegd te hebben, die de auteur van *de April-beweging* omtrent den oorsprong van het adres gaf, hij vergist zich grovelijk. De auteur rekende het noodeloos in zijn opstel uitdrukkelijk te vermelden, dat het adres *door den kerkeraad* aan de gemeente-leden ter teekening is voorgelegd. Waarom? Juist omdat die zaak „overbekend" is. Maar de auteur meende in het belang van zijn vaderland verpligt te zijn, om openbaar te maken, wat er heeft plaats gegrepen vóór dat er door den kerkeraad aan gedacht werd om een adres te ontwerpen; — om openbaar te maken, hoe er tusschen de hoofden der onderscheidene partijen voorafgaande zamenkomsten zijn gehouden, waarin men ontwerpen van adres heeft ter tafel en ter sprake gebragt, discussies gevoerd, en door wederzijdsche concessies het tot stand komen van een algemeen adres heeft voorbereid; — om openbaar te maken, dat de kerkeraad eerst in de zaak is gemengd, *toen alles door de partijhoofden reeds met zorg was geregeld.*

Beweert nu de correspondent van *de Nederlander*, dat althans de hoogleeraar Mulder aan dit adres „geen het minste aandeel" heeft gehad, hij heeft regt in zoover de heer Mulder geen lid van den kerkeraad was. Maar degenen, aan wie ook *achter* de schermen een blik was vergund, weten, dat het adres van den kerkeraad niets anders is geweest, dan een weêrklank, ja, misschien niets dan een kopie van het ontwerp-adres, in die voorbereidende bijeenkomsten tot stand gebragt, waarin de heer Mulder de hoofdrol vervuld had. En alleen dit laatste werd door den auteur van *de April-beweging* met, misschien al te groote, beknoptheid vermeld.

De auteur van *de April-beweging* weet overigens zeer goed, dat geen enkele van zijne beweringen tegen over de voorstelling, door den correspondent van *de Nederlander* gegeven, in den letterlijken zin des woords *bewijsbaar* is. Maar hij beroept zich, tegenover dien correspondent, op de veelbeteekenende zinsnede, door den Kerkeraad zelven in zijne circulaire aan de overige kerkeraden gebezigd, dat namelijk de beweging is ontstaan „*door gemeen overleg van politieken en kerkelijken.*" Hij beroept zich tegenover dien correspondent op de Heeren Mulder en Montijn zelven, van wier goede trouw hij de erkentenis durft verwachten, dat in het opstel de hoofdzaak naar waarheid is meêgedeeld, en dat het woord „leugenachtige voorstelling", door den correspondent van *de Nederlander* gebruikt, niet geheel toepasselijk is.

Met dit weinige meent de auteur van het opstel voorloopig te kunnen volstaan.

Hij vleit zich, dat de redactie van *de Nederlander* dit antwoord aan haren correspondent in zijn [illegible] zal willen overnemen.

De auteur wenscht iedere gegro[illegible] zijn opstel gemaakt, zich ten [illegible] hoover hij daarom van *de Tijd* [illegible] hij zich aan afkeurenswaardige partijdigheid jegens zijne Roomsch-Katholieke landgenooten heeft schuldig gemaakt, met niet minder verlangen wenscht hij door *de Nederlander* in bijzonderheden te zien aangetoond, in hoever hij der anti-revolutionnaire partij onregt heeft gedaan. Kan hij in het tweede gedeelte van zijn opstel (dat in het Maart-nommer van *de Gids* zal voorkomen) al dergelijke bedenkingen niet weêrleggen, omdat de eenheid van het stuk daardoor verbroken zou worden, hij wenscht zich de aangename taak voor te behouden, om ze later naauwkeurig en op bezadigden toon te beantwoorden.

17 Januarij 1854.

Wij mogen niet nalaten uit de recensie van *het anti-revolutionnaire staatsregt ontvouwd en beoordeeld door* Dr. R. FRUIN in *de Recensent* van Januarij, 1854 het volgende over te nemen:

„Wat mij in het politieke stelsel der anti-revolutionnaire partij „vooral tegenstaat, is hare listige vermenging van waarheid en „logen, ten gevolge waarvan haren tegenstanders, die natuurlijk „slechts den logen bestrijden willen, de blaam kan worden op„gelegd, dat zij de waarheid tegenspreken. Als voorbeeld neme „men slechts den zoo fijn uitgedachten naam van anti-revolution„nairen zelven, waardoor zij den schijn krijgen van de vredelie„venden bij uitstek, van de verdedigers van maatschappelijke „rust en landsvrede; terwijl elk, die niet tot hen behoort, een „leelijke revolutionnair is, die mogelijk in graad, maar zeker „niet in soort, verschilt van Marat en Robespierre. — Van de „bedoelde vermenging van waarheid en logen is de onbestemd„heid en oppervlakkigheid van het anti-revolutionnaire stelsel — „zoo het een stelsel heeten mag, wat niet door de partij zelve „bondig geformuleerd wordt, maar door hare tegenstanders uit „hare boeken en dagblad-artikels eerst moet worden opgebouwd — „een noodzakelijk gevolg, hetwelk echter zijne bestrijding even „moeijelijk maakt, als die der ongeregelde ruiterzwermen bij de „Parthen of van Abd-el-Kader. Ook van die onbestemdheid is „de naam der partij — eene negatieve, bestrijdende, geen po„sitieve, bestrijdbare — een treffend beeld. En zij kon zoo po„sitief zijn! Wat zou ons vaderland eene heerlijke toekomst te „gemoet gaan, indien die talentrijke, gemoedelijke, christelijke „mannen zich ontdeden van de fijmelaars en huichelaars, die „met hen medeloopen als de sjakals met den leeuw, en zij de „liberale partij kwamen veredelen door den zuurdeesem huns „Christendoms en den glans hunner gaven. Dan, en wanneer „alle predikanten oordeelden zich te moeten onthouden van alle „bemoeijing met de politiek, zou ons volk waarlijk een tevens „godsdienstig en vrij volk worden en Oranje zijne aloude roeping „weder volgen van een vroom Vorstenhuis te zijn, dat 's lands „onafhankelijkheid verdedigde tegen buitenlandsch geweld en „'s volks vrijheden handhaafde tegen binnenlandsche verdruk„king."

En nogtans behoort de schrijver, Mr. C. L. SCHÜLLER TOT PEURSUM tot de zoodanigen, die „het oneerlijk „achten, dat die godgeleerden, die meenen, dat de „Bijbel andere dingen leert, dan in de formulieren „van eenigheid der Kerk zijn aangenomen dat er in „staan, echter in die Kerk blijven niet alleen, maar „zelfs er eene leer in prediken, die de hare niet is." De anti-revolutionnaire partij verliest dagelijks in getal, zoo men er op let, dat onder vele kerkelijkregtzinnigen eene groote overhelling bestaat tot de constitutionnele partij en zij met de liberale regeerings wijze even als met de afschaffing van het accijnsstelsel volkomen instemmen.

Nederlander[illegible]

In No. 1087 zegt *de* [illegible]

„Den 3den *De*[illegible] op het *Armbestuur* ter tafel gebragt. [illegible] van de vrijzinnige en ultramontaansche [illegible] vordeel daaromtrent te gemoet „Wij mogen [illegible] men [illegible]

[illegible] aan den wensch van *de Nederlander* voor [illegible] voldaan: het *Handelsblad*, de *Tijd*, de *Arnhemsche Courant* leveren hunne beschouwingen over het Armbestuur.

De reden tot den aandrang is ons, te gelijker tijd, openbaar geworden.

De Nederlander was om *stof* en *citaten* verlegen tot vulling zijner kolommen. [illegible] brok uit het *Handelsblad*, dáár een fragment uit *de Tijd*, ginds een lap uit de *Arnhemsche Courant*, rijgt ze aan elkander door een enkel apodictisch regeltje vast, en menige pagina van *de Nederlander* is volgemaakt.

Mogen wij niet met billijkheid van *de Nederlander* verwachten, dat ook hij — bijv. *tegelijk* of *na* onze vertoogen — behoorlijke, afgeronde aktikels geve over het *Armbestuur*, en zich niet bepale tot twee vlugtige aanmerkingen en tot het censor-spelen over hetgeen *anderen* zeggen?

Wanneer men anderen aan zijn pligt herinnert: het zal betamelijk zijn, dat men dan ook zijn eigen pligt niet verzake.

De Nederlander vergeet heden wat hij gisteren heeft gezegd. Zoo lezen wij in No. 1095:

Voortaan zal door niemand hier te lande aan eene verligting der lasten, die op het volk drukken, gedacht worden, of het zal, volgens de negen leden en hunne vrienden zijn, *enkel op hun voorbeeld.* Alleen dewijl zij, nadat in Maart 1852 de *rentebelasting* afgekeurd was, in November 1853 een, *in elk opzigt, onaannemelijk* voorstel, om te voorzien, zoo het heette, in den nood van het oogenblik en waarvan de eigenlijke bedoeling in het oogvallend was, ter tafel hebben gebragt.

Ook de meest doeltreffende maatregel waarmeê, zonder overhaasting of roekeloosheid, of bijoogmerk, tegemoetkoming aan de minvermogenden mogt kunnen worden, niet voorgespiegeld, maar verleend, zal heeten, in de taal der vrijzinnig-ultramontaansche partij: *het Voorstel der negen leden in gewijzigden vorm.*

Heeft *de Nederlander* reeds nu de teregtwijzing vergeten, die *de Amsterdamsche Courant* hem gaf, toen hij de vraag opperde: «of men, door een dergelijk *rivaliseren* met de voorstellers, niet op het *sleeptouw* raken zou van het vorig kabinet?»

Vergeet *de Nederlander*, dat welk voorstel en wanneer ook, door *dit* Ministerie gedaan, niet anders is dan eene pacificatie van de openbare opinie: geen uitvloeisel van *overtuiging;* dat op gedwongen wijze het «*monstrum*» zal worden geëxecuteerd, dat door *de constitutionnele partij* den «doodelijken knak» heeft gekregen?

Buitenland.

ENGELAND.

Het *Court-Journal* heeft een berigt tot wederspraak over de beweerde onbevoegdheid van prins Albert, om zich met staatszaken te bemoeijen.

Volgens Parlements-acte zit hij, des noodig, in den raad voor, is hij [illegible].

Uit een en ander volgt, naar gezegd blad, dat de oppositie geheel ten onregte den gemaal der koningin allen invloed of raad in het staatkundige betwist; hij is er zelfs toe geroepen.

— Welligt is het na deze op feiten berustende mededeeling, dat de heer Roebuck aankondigt, dat hij in het Parlement geene bezwaren zal opwerpen over zekere vermeende inconstitutionnele bemoeijingen in de regeringzaken

FRANKRIJK.

Volgens het *Journal des Débats* kan waarschijnlijk eerst den 20sten dezer te Parijs en te Londen berigt ontvangen werden van den indruk, dien de aankondiging van de bezetting der Zwarte Zee door Fransche en Engelsche oorlogschepen, op de Russische regering heeft gemaakt. Het door de Porte aangenomen voorstel van vredes-onderhandeling is eerst dezer dagen van Weenen naar St. Petersburg gezonden. (Zie voorts *Turkije.*)

— De generaal Canrobert heeft dezer dagen eene revue gehouden in het veld van Mars en na afloop daarvan de volgende woorden tot de hem omringende officieren gesproken: «Laat ons hopen, Mijne heeren! dat dit de laatste revue is, welke wij te Parijs houden, en dat wij de volgende te Konstantinopel passeren.» Deze woorden moeten, naar men zegt, aanleiding hebben gegeven tot een rapport der gezanten aan hunne respective Hoven.

— Door de zorg eener vereeniging van Fransche scheepsreeders en assuradeurs wordt een groot register van Fransche en andere handelsvaartuigen gehouden. Op deze lijst, bekend onder den naam van Veritas, zijn thans 30,000 schepen ingeschreven. Van dit aantal zijn in het afgeloopen jaar 1607 vergaan, of ruim 5 pct. 22 zijn in 1853 afgekeurd; 55 verbrand; 135 met man en muis vergaan. Het aantal vergane stoombooten in 1853, bedraagt volgens dat register 38.

— Volgens de jongste berigten had de hoogere stand der beursprijzen, die zich zaturdag te Parijs vertoond had, zich niet kunnen handhaven. Men houdt het er voor, dat de Russische gezanten Parijs en Londen spoedig zullen verlaten, en dat de oorlog tusschen Rusland en de beide groote zeemogendheden onvermijdelijk is. Alleen hoopt men nog, dat die tot het Oosten zal beperkt blijven.

De voorwaarden, waarop de Porte de vredesvoorstellen heeft aangenomen zijn ook niet van eenen aard, om gerust te stellen wegens de aanneming daarvan door Rusland. Zoo moet zij, volgens geloofwaardige berigten, de ontruiming der Donau-vorstendommen wel niet dadelijk verlangd hebben, maar toch. dat dit punt het eerst op het congres, dat over de Oostersche zaken zou bijeenkomen, zou behandeld worden. De Porte erkent ook wel het bestaan der oude verdragen tusschen haar en Rusland, maar alleen onder waarborg van het ongeschonden blijven van haar grondgebied, door al de groote mogendheden. Door soortgelijke bepaling over de gezindheden, tracht zij ook het beschermheerschap van Rusland over de Grieksche onderdanen te ontgaan.

Bij dit alles verzekert men meer dan ooit, dat keizer Nicolaas de Vredes-voorstellen niet zal aannemen. (Dit zou, volgens berigten, onder anderen uit Weenen, ook niet geschied zijn. — Zie voorts *Turkije.*)

DUITSCHLAND.

Aan de onderhandelingen in Febr. te Weenen over eene munt-conventie, zullen alleen die regeringen deel nemen, die eene bijzondere standmunt vertegenwoordigen. Zoo zal Pruissen daarbij de 14 thalers-standaard, Oostenrijk en Beijeren de verschillende guldens-standaard en Hanover den gouden standaard vertegenwoordigen. Op aandrang van Oostenrijk zal ook een gevolmagtigde van Modena bij de beraadslagingen over de Italiaansche lireberekening opkomen.

— De geschillen tusschen de regeringen en de katholieke geestelijkheid, in de zoogenaamde Opper-Rijnsche kerkprovincie, schijnen een minnelijk vergelijk meer en meer te naderen.

— Den 10 dezer is het op het kerkhof te Eckernförde opgerigte gedenkteeken voor de aldaar den 5 April 1849 gesneuvelde krijgslieden, plegtig onthuld.

— Te Padesborn is de hondsdolheid, in weerwil der genomen maatregelen, zoo sterk toegenomen, dat men, sedert eenige weken, zich binnen die stad en hare omstreken niet meer veilig op straten of wegen begeven kan. Zoo werden den 20 Dec. binnen den tijd van anderhalf uur, niet minder dan 19 menschen door dezelfde dolle honden aangevallen en vreesselijk gebeten. Dien ten gevolge hebben de landraad en burgemeester de gezamenlijke geneesheeren en veeartsen bijeengeroepen, en hun over de beste middelen geraadpleegd, om een einde aan deze onveiligheid te maken. De uitslag is geweest, dat het aanleggen van muilkorven, het langer vastleggen en andere gewone middelen, onder de bestaande omstandigheden, ontoereikend geacht zijn, en er niets anders overbleef dan op alle plaatsen, waar de ziekte zich in het laatste jaar vertoond had, alle honden te dooden. Diensvolgens is het besluit genomen, de koninklijke regering verlof tot het uitvoeren van dezen wel harden, maar voor de veiligheid noodzakelijken maatregel te vragen, en inmiddels alle honden aan den ketting te leggen, en gedurende den tijd van zes maanden het losloopen te verbieden.

PRUISSEN.

Met betrekking tot de Pruissische oorlogshaven in de Noordzee, verneemt men, dat de regering van Oldenburg bereid is voor 400,000 thaler de golf van Jahde en het grondgebied der heerlijkheid Jever aan dit rijk af te staan. Daarentegen zal de Oldenburgsche vlag zich onder bescherming van Pruissen stellen. De tweede Pruissische Kamer heeft het plan der regering goedgekeurd en de som bewilligd. De golf van Jahde is volkomen geschikt tot den aanleg van eene militaire haven van den eersten rang.

TURKIJE.

Gelijk uit vele omstandigheden was te verwachten zijn de voorloopige berigten nopens de geneigdheid van den Keizer van Rusland tot het aannemen der vredes-voorstellen ongunstig deswege. Van verschillende zijden toch wordt verzekerd, dat de Keizer niet gezind is, in die voorstellen te treden; welke meening door de sedert voorgevallen gebeurtenissen aan den Donau en in de Zwarte zee wel niet in het voordeel van die voorslagen veranderen zal.

— Volgens telegraphische berigten in Engeland ontvangen, zouden de Russen den 8en bij Cetate, aan den Donau, geslagen zijn en met 1000 dooden en 4000 gekwetsen, waaronder de generaal Aurep, naar Krajowa zijn teruggetrokken. In dit berigt wordt tevens gemeld, dat de Turken weder den 10e naar Kalefat zijn teruggekeerd. (Uit laatstgemelde omstandigheden zou men moeten opmaken, dat werkelijk, zooals reeds gister in Fransche bladen gemeld werd, het Russische hulpcorps onder generaal van Osten Sacken is opgerukt, zoodat de Turken het ongeraden hebben geacht, het veld te houden. De vraag is nu of de Russen sterk genoeg zullen zijn, Kalefat aan te tasten.)

— Van Orsowa wordt van 3 gemeld, dat de Porte in Bosnie, Albanie, Macedonie en Rumelie vrijwilligers werft voor een zoogenaamd Spahi-corps, en alzoo de oude ongeregelde ruiterij, ten tijde der Janitsaren bestaande, in het leven wil terugroepen. Dit corps wil men tot een cijfer van 30,000 à 40,000 man brengen, en in het voorjaar tot versterking van het leger aan den Donau laten oprukken.

PERZIE.

De *Times* bevestigt nader, dat niet alleen de onlangs ontstane oneenigheid tusschen Engeland en Perzie, ten gevolge van de krachtige houding en de onvermoeide inspanningen van den heer Thompson, den Britschen zaakgelastigde bij het Perzische Hof, geheel uit den weg geruimd is; maar tevens, dat de jongst gerezen moeijelijkheden tusschen datzelfde rijk en Turkije gelukkig tot eene minnelijke schikking gebragt zijn. Van wege den eersten minister van den schach zijn namelijk aan den Turkschen gezant te Teheran de stelligste verzekeringen gegeven, dat van den kant van Perzie geenerlei troepen-bewegingen met vijandig inzigt tegen het Ottomanische rijk zullen plaats hebben, en dat de strijdmagt, in de noordelijke provincien van dat rijk bijeengetrokken, eeniglijk strekken moet, om den loop der gebeurtenissen gade te slaan, en de inwendige rustverstoringen in Perzie te voorkomen.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Reglement op het beleid der Regering van Nederlandsch Indie.

(Vervolg.)

Art. 9. Er is een Raad van N. I., bestaande uit eenen vice president en vier leden. Hij wordt bijgestaan door eenen secretaris. De G.-G. bekleedt het voorzitterschap van den Raad zoo dikwijls hij dit noodig oordeelt, doch stemt niet mede. Hij kan het voorzitterschap opdragen aan den Luit.-G.-G., met regt van medestemmen. De G.-G. kan, in bijzondere gevallen, andere ambtenaren, alsmede officieren der zee- of landmagt, gelasten de vergaderingen van den Raad bij te wonen, tot het geven van mondelinge inlichtingen. Het Reglement van orde voor 's Raads vergaderingen, wordt door den Koning vastgesteld.

Art. 10. De vice-president en de leden van den Raad van N. I. worden door den Koning benoemd en ontslagen. Zij moeten Nederlanders zijn en den ouderdom van dertig jaren vervuld hebben. Bloedverwantschap of zwagerschap, tot den vierden graad ingesloten, mag niet bestaan tusschen den G.-G. en den vice-president of leden van den Raad, noch tusschen den vice-president en de leden onderling. Die na zijne benoeming in den verboden graad van zwagerschap geraakt, kan zijne bediening niet behouden zonder vergunning van den Koning. De zwagerschap houdt op door het overlijden der vrouw, die haar veroorzaakte.

Art. 11. De vice-president en de leden van den Raad mogen geene andere staatsambten bekleeden. De G.-G. kan hun eershalve de leiding opdragen van wetenschappelijke, kerkelijke en andere vereenigingen van algemeen nut. Het bepaalde bij art. 3 is op hen toepasselijk.

Art. 12. Tot het vervullen eener opengevallene plaats in den Raad, wordt door den G.-G., na overleg met den Raad, binnen dertig dagen, eene met redenen omkleede aanbeveling van minstens twee personen aan den Minister van Kolonien gezonden. Indien de belangen van 's Lands dienst dringend vorderen, dat de opengevallen plaats inmiddels worde vervuld, draagt de G.-G. aan een der aanbevolenen de waarneming op van het lidmaatschap van den Raad. Dusdanige tijdelijke waarneming heeft altijd plaats, wanneer bij gebreke daarvan het getal der dienstdoende leden van den Raad, de vice-president daaronder begrepen, minder dan drie zou bedragen.

Art. 13. De vice-president en de leden van den Raad van N. I. leggen [illegible] bediening, in handen van den Koning of van den G.-G. den volgenden eed (verklaring of belofte) af:

″Ik zweer (verklaar) dat ik, om tot vice-president (lid) ″van den Raad van N. I. benoemd te worden, directelijk ″of indirectelijk, aan geene personen, hetzij in of buiten ″het bestuur, onder wat naam of voorwendsel ook, eenige ″giften of gaven beloofd of gegeven heb, noch beloven of ″geven zal.

″Ik zweer (beloof) dat ik om iets in deze betrekking te ″doen of te laten, van niemand hoegenaamd eenige beloften ″of geschenken aannemen zal, directelijk of indirectelijk.

″Ik zweer (beloof) getrouwheid aan den Koning, eerbied ″en gehoorzaamheid aan den Gouverneur-Generaal, als des ″Konings vertegenwoordiger.

″Ik zweer (beloof) dat ik trachten zal, door mijne daden ″en raadgevingen, steeds mede te werken tot bevordering ″van de welvaart van Nederlandsch Indie; en dat ik het ″geheim bewaren zal omtrent al wat in den Raad behan″deld wordt, en ambtshalve ter mijner kennis komt.

″Ik zweer (beloof), dat ik het Reglement op het beleid ″der Regering in Nederlandsch Indie en alle overige wetten ″en ordonnantien getrouwelijk zal nakomen, en dat ik mij ″in alles zal gedragen zoo als het een braaf en eerlijk ″vice-president (lid) van den Raad van Nederlandsch Indie ″betaamt.

″Zoo waarlijk helpe mij God almagtig!″ (″Dat beloof ″en verklaar ik.″)

Deze eed wordt mede door den waarnemenden vice-president en de waarnemende leden van den Raad van N. I. afgelegd, met inlassching van het woord *waarnemend* vóór [illegible]

Art. 14. Wanneer bij het openvallen van het ambt van vice-president van den Raad, de benoeming van den opvolger niet geschiedt, of in N. I. niet bekend is, of de benoemde in de spoedige aanvaarding zijner waardigheid verhinderd wordt, draagt de G.-G. de waarneming daarvan op aan het oudste lid van den Raad, naar de volgorde der benoemingen.

Art. 15 Wanneer de waardigheid van G.-G. openvalt en de benoeming van den opvolger niet geschiedt, of in N. I. niet bekend is, gelijk mede wanneer de benoemde in de dadelijke aanvaarding wordt verhinderd, treedt de door den Koning benoemde vice-president van den Raad van N. I. op als waarnemend G.-G.

Art. 16. Wanneer in het geval bij het voorgaand artikel voorzien, geen door den Koning benoemde vice-president van den Raad van N. I. aanwezig is, wordt aan een der leden van den Raad de tijdelijke waarneming der waardigheid van G.-G. opgedragen, in eene vergadering, bestaande uit

de ter plaatse aanwezige leden van den Raad;

den bevelhebber der zeemagt; den bevelhebber der landmagt; den president van het hooggeregtshof; den procureur

generaal bij het hooggeregtshof; de directeuren der departementen van algemeen bestuur [illegible] den president der algemeene rekenkamer. Bij ontstentenis van een of meer dier hoofdambtenaren, komen zij, die met de tijdelijke waarneming belast zijn, niet in aanmerking. De vergadering wordt bijeengeroepen en voorgezeten door den oudste in benoeming van de aanwezige leden van den Raad. De voorzitter en de leden der vergadering leggen den eed (belofte) af; «dat zij hunne stem zullen uitbrengen op het lid «van den Raad van Nederlandsch Indie, dien zij in gemoede «het meest geschikt achten voor de tijdelijke waarneming «der waardigheid van Gouverneur-Generaal.» De algemeene secretaris en de secretarissen van het Gouvernement wonen de vergaderingen bij. Een hunner voert de pen, de overigen zijn stemopnemers. De benoeming geschiedt bij volstrekte meerderheid van stemmen, door middel van ongeteekende stembriefjes. De stembriefjes worden, na door de medestemmenden in eene gesloten bus te zijn gestoken, door de stemopnemers overluid voorgelezen. Niet of niet behoorlijk ingevulde stembriefjes worden, tot bepaling der meerderheid, afgetrokken van het getal der aanwezige leden der vergadering. Wanneer bij de eerste stemming geene volstrekte meerderheid is verkregen, wordt tot eene tweede vrije stemming overgegaan. Indien ook bij deze stemming door niemand de volstrekte meerderheid is verkregen, dan heeft er eene derde stemming plaats over de twee personen, die bij de tweede de meeste stemmen op zich vereenigd hebben. Deze onthouden zich van verdere deelneming aan de stemming. Wanneer bij de tweede stemming meer dan twee personen een gelijk aantal stemmen op zich vereenigen, wordt door voorafgaande stemming beslist, wie hunner niet zullen behooren tot het bij de vorige alinea bedoelde tweetal. Bij het staken der stemming, is de oudste in benoeming de verkozene. Na den afloop der werkzaamheden, worden de stembriefjes in tegenwoordigheid der leden verbrand. Het proces-verbaal der vergadering wordt in dubbel door al de leden en de secretarissen onderteekend. Een daarvan wordt aan den Min. van Kolonien gezonden.

Art. 17. Het bepaalde bij art. 16 is ook toepasselijk op het geval, dat de door den Koning benoemde vice-president van den raad van Nederlandsch Indie, hoewel in Indie aanwezig, echter niet in staat is de waardigheid van waarnemenden Gouv. Gen. dadelijk te aanvaarden. Zoodra de verhindering ophoudt, treedt hij van regtswege op als waarnemenden G.-G.

Art. 18. Wanneer er vermoeden bestaat dat de G.-G. door krankzinnigheid buiten staat is, zijne waardigheid te blijven uitoefenen, belegt degene, die hem zou moeten vervangen, of deze niet bekend of afwezig zijnde, de oudste in benoeming der leden van den Raad van N. Indie eene vergadering van dien Raad, ten einde te onderzoeken of er gronden aanwezig zijn, om het bestaande vermoeden als juist aan te nemen. In die vergadering worden de ambtenaren, die dagelijks met den G. G. in aanraking zijn geroepen, om inlichtingen te geven. Zoo daartoe redenen bestaan, wordt vervolgens eene commissie benoemd, om den Raad te dienen van berigt omtrent den toestand van den Gouv. Gen. Die commissie bestaat uit het hoofd van de geneeskundige dienst, den oudste in rang van de ter plaatse aanwezige officieren van gezondheid en den stads-geneesheer te Batavia. Zij is bevoegd om den gewonen geneesheer van den G. G. in haar midden te roepen. Bevestigd dit nader onderzoek het bestaande vermoeden, dan wordt de vergadering belegd, omschreven in art. 16. Die vergadering roept als getuigen voor zich degenen, die over de zaak licht kunnen verspreiden, en beslist vervolgens bij meerderheid van stemmen of er redenen zijn, om den G. G., onder 's Konings goedkeuring, te ontheffen van de uitoefening zijner waardigheid. Wanneer de vergadering tot de ontheffing besluit, is de G. G., uit kracht dier verklaring, van de uitoefening zijner waardigheid ontheven en wordt, naar mate der omstandigheden, in de voorloopige vervulling voorzien, op de wijze bepaald bij art. 15 of op die, omschreven bij art. 16. Van elk gedeelte des onderzoeks worden naauwkeurige processen-verbaal in dubbel opgemaakt, en door al de leden en de secretarissen onderteekend. Een der dubbelen wordt gezonden aan den Minister van Kolonien.

Art. 19. Bloedverwantschap of zwagerschap tot den vierden graad ingesloten, mag niet bestaan tusschen den G. G. en de secretarissen van het Gouvernement, noch tusschen die secretarissen onderling. Het bepaalde bij de twee laatste alinea's van art. 10 is hier toepasselijk.

Art. 20. Al wat in dit reglement omtrent den G. G. is bepaald, is toepasselijk op hem, die de waardigheid tijdelijk uitoefent, met uitzondering van het vastgestelde bij art. 19.

IIde HOOFDSTUK.

Van de magt en de pligten van den Gouverneur Generaal, en van de bevoegdheid van den Raad van Nederl. Indie..

Art. 21. Behoudens de bepalingen van dit reglement en 's Konings bevelen, heeft de G. G. de magt, om, in overeenstemming met den Raad van Ned. Indie: 1°. ten aanzien van alle onderwerpen van wetgeving, waarvan de regeling niet door de wet is geschied of moet geschieden, de vereischte ordonnantien vast te stellen; 2°. onder nadere goedkeuring van de wetgevende magt in Nederland, wetten geheel of gedeeltelijk buiten werking te stellen, wanneer daarvoor dringende noodzakelijkheid bestaat; 3°. onder nadere goedkeuring des Konings, geheel of gedeeltelijk buiten werking [illegible], Koninklijke besluiten en ordonnantien, door den [illegible] goedgekeurd, 4o. de afkondiging en uitvoering te [illegible] van wetten en Koninklijke bevelen, wanneer [illegible] bedenkingen [illegible]. In de [illegible]

vermeld onder No. 2, 3 en 4, zendt de G. G. met de eerste gelegenheid de ter zake betrekkelijke stukken aan den Min. van Kolonien, die, wanneer het de schorsing of wijziging van eene wet geldt, daarvan onverwijld kennis geeft aan de Staten-Generaal.

(*Wordt vervolgt.*)

's Gravenhage, 17 Januarij.

Konstantinopel, Maandag 9 Januarij. De krijgstoerustingen worden voortdurend voortgezet. De Porte verwacht binnen 40 dagen het antwoord van Rusland. Eene afdeeling der vereenigde vloot begeeft zich naar Sinope en Sebastopol.

—

Z. M. heeft benoemd tot ontvanger der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te Tilburg c. a, F. A. I. Koppelaar, controleur van 's Rijks belastingen te Zevenbergen.

—

Z. M. heeft benoemd tot ontvangers: der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, en tevens tot de functien van entreposeur te Harderwijk, de heer G. J. baron van Reede van Oudtshoorn, thans ontvanger te Beverwijk; der directe belastingen en accijnsen te Beverwijk, de heer P. Verdam, thans ontvanger te Monnikkendam.

De *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* is tegenwoordig, nu er geen enkel berigt in te lezen is, dat natuurlijk niet reeds een of twee dagen te voren door ons in de Residentie is bekend gemaakt, *wel verpligt*, om nu en dan, ten einde dan toch iets nieuws te hebben, tijdingen te verzinnen. Een blad, dat niets interessants heeft, gaat van zelf dood.

Zie hier een verzinseltje in het N°. van heden:

«Onder de praatjes, die in de laatste dagen geloopen hebben, en waarvan de waarschijnlijkheid reeds a priori, zoodanig in het oog valt, dat het niet te begrijpen is, hoe men aan de onwaarheid er van een oogenblik kan twijfelen, behoort ook het door zeker iemand te Rotterdam verspreid gerucht, als zoude *sedert kort* de portefeuille van financiën herhaaldelijk aan den heer van Bosse zijn aangeboden.»

De logenstraffing van een gerucht, dat *nergens* bekend is geworden. Blijkbaar is de *verspreider* en de *logenstraffer* één en dezelfde persoon.

De *Nieuwsbode* ga evenwel eenige maanden in zijne half-officiële herinneringen terug, en beantwoorde ons eens op stellige wijs, de vraag: «of sedert de optreding «van het April-Ministerie, geene enkele poging is gedaan, «om te zien gebeuren, wat nu zoo onwaarschijnlijk wordt «geacht, dat het onbegrijpelijk is, hoe men aan de on«waarheid er van een oogenblik kan twijfelen?»

Welligt zou — met opregtheid in gemoed en taal, maar die niet te wachten schijnt — een antwoord kunnen gegeven worden op het wondersprenkje van de *Amsterdamsche Courant*: «De personen, waaruit dat Ministerie «bestaat, laten zich niet op *sleeptouw* nemen.»

De *Amsterdamsche Courant* heeft, in haar N°. van heden, eene correspondentie, «*per dromedaris*» ontvangen, opgenomen.

Het onnoozele besje! Het is in den val geloopen en heeft zich zelven geperssifleerd op de puff, die door haar, met *oude*.... maar *gemetamorphoseerde* tijdingen dagelijks geslagen wordt.

De *Staats-Courant* deelt een overzigt mede van de opbrengst der middelen (hoofdsom en opcenten) over de twaalf maanden van 1853, in vergelijking gebragt met derzelver opbrengst over de twaalf maanden van 1852.)

Daaruit blijkt, dat de directe belastingen hebben opgebragt in 1853 *f* 19,142,348.26 zijnde *f* 153,627.09 *minder* dan in 1852 en *f* 398,629.83 *meer* dan de raming. De in- en uitgaande regten en scheepvaartregten beliepen in 1853 *f* 4,386,753.92$^{1}/_{2}$, of *f* 205,957.67$^{1}/_{2}$ *minder* dan in 1852 en *f* 59,098.92$^{1}/_{2}$ *meer* dan de raming. De accijnsen bragten op in 1853 *f* 20,592,048 17^{5}, of *f* 466,805,40 *meer* dan in 1852 en *f* 989,029.08 *meer* dan de raming. De waarborg en belasting der gouden en zilveren werken bedroeg in 1853 *f* 212,406.48 of *f* 43,538.59^{5} *meer* dan in 1852 en *f* 51,406.48 *meer* dan de raming. De opbrengst der indirecte belastingen over 1853 toont het cijfer aan van *f* 19,419,782.12^{5}, zijnde *f* 613,308.79 *meer* dan in 1852 en *f* 966,782.12^{5} *meer* dan de raming. De posterijen bragten in 1853 op *f* 1,440,810.94, of *f* 58,200.63^{5} *meer* dan in 1852 en *f* 140,810.94 *meer* dan de raming. De Staatsloterij bragt in 1853 op *f* 413,866.50 of *f* 820.00 *minder* dan in 1852 en *f* 13,866.50 *meer* dan de raming.

De totale opbrengst der belastingen in 1853 was *f* 57,058,021.40^{5}, zijnde *f* 928,449.17 *meer* dan in 1852 en *f* 2,619,623.98 *meer* dan de raming.

De *Amst. Courant* laat ons artikel van 14 dezer over neutraliteit niet onbeantwoord; daar zij evenwel nieuw licht over de zaak verspreidt, achten wij een wederantwoord onnoodig. De redactie [illegible] door ons vermelde, omtrent [illegible] *neutrale zeevaart* haar beken[illegible]

der kundigen in herinnering te brengen en integendeel daarbij te doen opmerken, dat die geschillen nooit door eene algemeene overeenkomst der Europesche zeemogendheden beslecht zijn, dat er dus geene *internationale wetten* over dat punt bestaan, zoo als de *A. C.* geliefde te verzekeren. Tijdig waarschuwen beschouwen wij in deze als pligt; daarom hebben wij het gedaan. De stelling, «dat «de Nederlandsche Regering ophouden zoude neutraal te «zijn, zoodra zij eene verklaring van neutraliteit gaf,» thans door de *A. C.* verkondigd, is nog al onbegrijpelijk. (*Handelsblad.*)

De directeur van den Hollandschen schouwburg te Amsterdam, de heer J. Eduard de Vries, heeft wederom een Italiaansch opera gezelschap geëngageerd; aanstaande Dingsdag, den 24 dezer, zal het gezelschap, dat onder directie van Mevr. Burthe d' Annelet staat, als debut *Ernani* opvoeren.

Het Verbond van Kunsten, Letteren en Wetenschappen te Antwerpen, onder bescherming van Z. K. H. den kroonprins van Belgie, hertog van Brabant, heeft professor A. des Amorie van der Hoeven tot correspondent benoemd.

Uit de Nederlandsche kolonie Sheboygan (N. Amerika) zijn berigten tot 29 Nov. te Groningen ontvangen. Groningers en Friezen waren uit Nederland aldaar aangekomen, om er zich te vestigen. Enkele anderen waren er uit Californie aangekomen en hadden stofgoud medegebragt. In deze Nederlandsche kolonie waren 4 schepen op stapel gezet 2 ter grootte van 300 tonnen en de beide anderen van 200 tonnen. Daar de scheepsbouw een gewigtige tak van bestaan voor Sheboygan is geworden, dewijl er overvloed van hout voorhanden is, worden Hollandsche scheepstimmerlieden uit N. Amerika derwaarts opgeroepen. (*U. C.*)

— Dezer dagen hielden de vereenigde commissien van de te Haarlem gevestigde Maatschappij van nijverheid, en van de Vereeniging ter bevordering van fabriek- en handwerknijverheid te 's Gravenhage eene bijeenkomst te Amsterdam, ten einde in onderling overleg te treden, tot het nemen van maatregelen, strekkende om Nederland, zoo waardig mogelijk te doen vertegenwoordigen op de in 1855, te Parijs te houden algemeene wereldtentoonstelling.

Naar men verneemt, hebben bereids de beide commissien belangrijke voorbereidende werkzaamheden ondernomen, en is het te verwachten, dat mannen van zoodanigen bekenden ijver, als waaruit de commissien zijn zamengesteld, het aan geene doortastende maatregelen zullen laten ontbreken.

Zijn wij goed onderrigt, dan hebben de meeste, in ons land gevestigde Kamers van Koophandel mede het plan, om zich deze zaak aan te trekken, terwijl, gelijk bereids [illegible] heeft ingediend, waarin het hoog gewigt dezer aangelegenheid krachtdadig wordt uiteengezet, en welk adres reeds door een groot aantal adhaesiën uit andere oorden des rijks is gevolgd.

Uit een en ander blijkt dan ook duidelijk, dat men ook hier te lande tot de overtuiging is gekomen, dat bevordering van industrie is bevordering van algemeene welvaart; het is dan te hopen dat deze meening ook nu bij onze regering tot overtuiging kome en zij zich daardoor geleid, bereid verklare, om met krachtige hand, de pogingen van bijzondere Maatschappijen en andere ligchamen ten deze te ondersteunen; immers zonder zoodanige medewerking is het niet mogelijk dat dergelijke, op zich zelven staande bemoeijingen goede vruchten dragen. — Wanneer wij zien, hoe tijdens de Londensche tentoonstelling, de meeste Europesche staten al dadelijk deze zaak ten krachtigste hebben ondersteund, en geene geldelijke opofferingen hebben ontzien; en wanneer wij tevens opmerken, dat blijkbaar ten gevolge dezer bemoeijingen, alle andere Staten, ook zij, die anders, op industriëlen trap verre beneden Nederland stonden, evenwel daarboven hebben uitgeblonken, dan twijfelen wij geenszins of men zal nu, door de ondervinding geleerd, ook er op uit zijn, daar van nuttige leering te trekken.

De verschillende regeringen van andere Europesche Staten begrepen reeds, bij eene eerste zoodanige tentoonstelling, het hooge belang der zaak, ook zonder daartoe door eenig ander ligchaam te worden opgewekt; hoe veel te meer zal dan nu onze regering niet mogen medewerken, na eene zoo treurige ondervinding en eene zoo algemeene opwekking.

Dat men dan met vereende krachten zich voorbereide om de in Londen geleden nederlaag, waartoe de [illegible] digheid van het vreemde der eerste [illegible] terughoudendheid onzer industriëlen [illegible] het allermeest heeft bijgedragen, [illegible] zeggen wij, [illegible] te Parijs te [illegible] wensch zijn van allen, die [illegible]land's industriële kracht aan de [illegible] verbonden welvaart.

• Schiedam, [illegible] openbare vergadering, gisteren [illegible] de Raad tot rentmeester [illegible] alhier benoemd den heer [illegible] Griffier ter stads-secretarie [illegible] begraafplaats.

[illegible] 17 Jan. Doordien prof. Jonckbloet door [illegible] Groningen is beroepen, die in de volgende [illegible] betrekking van rector magnificus moest [illegible] heeft de gemeenteraad, op voorstel van burgemeester [illegible] prof. Cop als rector magnificus bij het Athenaeum te continueren.

Arnhem, 17 Jan. De Pruissische Maatschappij, aan welke in Pruissen concessie werd verleend, om een spoorweg van Crefeld naar de Nederlandsche grenzen in de rigting van Nijmegen aan te leggen, zal denkelijk nu al spoedig aanvraag bij onze Regering doen, om vergunning, ten einde dien weg ook op Nederlandsch grondgebied tot aan Nijmegen voor hare rekening tot stand te brengen.

Men vleit zich, dat vervolgens de aansluiting eener lijn van Nijmegen naar 's Hertogenbosch en Breda niet zal achterblijven, terwijl men in Duitschland het plan opgevat heeft, om er eene van Keulen naar Zwitserland door te trekken.

Moge dan tevens eene nog verdere uitbreiding van het spoorwegnet in Nederland zich niet te lang laten wachten; want onze handel schijnt reeds maar al te veel de nadeelen er van te ondervinden, dat wij in dezen niet op gelijken voet met de ons omringende landen staan.

— Uit eene goede bron verneemt men, dat bij het nieuwe ontwerp van regterlijke organisatie, ter besparing van geregtskosten in burgerlijke zaken, de afschaffing van het ministerie der procureurs zal worden voorgesteld.

(Arnh. Ct.)

× **Epe**, 17 Jan. De geërfden van drie buurtschappen dezer gemeente, Vemde, Norel en Dijkhuizen, die te zamen een groot aantal bunders heideveld bezaten, besloten, ten vorige jare, in eene vergadering, daartoe opgeroepen, om het te verkoopen en de gelden gelijkelijk te verdeelen. Acht à negen duizend gulden bragt de verkoop op. Thans echter, nu die gelden, door den Notaris geïnd worden, komen eenige groote grondbezitters en medegeërfden op, tegen het besluit in bovengenoemde vergadering genomen en vorderen, dat de verkoopsom verdeeld zal worden, naar evenredigheid van ieders bezit in die gemeente.

Dat in dezen stand van zaken de kleine veldman, den vorigen onverdeelden staat van de heide terugwenscht, toen hij in alles met den grootsten grondeigenaar gelijk stond, laat zich begrijpen.

Minder te begrijpen en te betreuren is het, dat men nu eerst met zijne bedoeling voor den dag treedt, terwijl vroeger daartoe tijds genoeg voor handen is geweest.

Zierikzee, 16 Jan. Eenige dagen geleden werden alhier in het Hervormd. diaconie-armengesticht ter verpleging opgenomen 11 Maleische matrozen en 2 Maleische vrouwen, afkomstig van het schip *Hendrik*, dat bij Renesse gestrand is. De handen en voeten van twee dezer matrozen zijn bevroren. De vrouwen tellen niet meer dan 15 en 16 jaren.

∺ **'s Hertogenbosch**, 17 Januarij. Het Bestuur der Koninklijke school voor nuttige en beeldende kunsten alhier, heeft besloten in dat gebouw eene tentoonstelling te houden van voortbrengselen van [illegible] bouw- en beeldhouwkunst van levende binnen- en buitenlandsche meesters, en het volgende programma vastgesteld. Art. 1. De tentoonstelling zal geopend worden op Maandag den 16 October 1854 en Zaturdag den 11 November daaropvolgende gesloten. Art. 2. De kunstwerken moeten vóór of uiterlijk op den 7 October vrachtvrij aan bovengenoemde school bezorgd worden, vergezeld van een brief, houdende den naam en de juiste woonplaats van den vervaardiger, alsmede, des verkiezende, opgaaf van den prijs waarvoor de kunstwerken kunnen worden aangekocht. Art. 3. Op de tentoonstelling worden niet toegelaten kopijen in olieverw naar schilderijen, of teekeningen naar teekeningen, alsmede schilderijen of teekeningen, welke niet behoorlijk van lijsten zijn voorzien. Stukken door anderen dan den vervaardiger zelven ingezonden, worden slechts toegelaten, wanneer zij voorzien zijn van eene schriftelijke toestemming van dezen laatsten. Art. 4. Wanneer een kunststuk door het bestuur is verkocht of aangekocht zal daarvan dadelijk aan den eigenaar worden kennis gegeven; geene onderhandsche verkoop zonder kennisgeving aan het bestuur zal worden erkend, en indien het bestuur zoodanig stuk mogt hebben verkocht of aangekocht zal alle onderhandeling of verkoop nietig zijn. Art. 5. Alle stukken blijven tot de finale sluiting der tentoonstelling onder het opzigt van het bestuur. Voor toevallige schade of gemis bij de in- en terugzending als anderzins wordt echter niet ingestaan. Art. 6. Gedurende de week volgende op de sluiting der tentoonstelling, zullen de stukken weder afgegeven worden of kosteloos worden teruggezonden; de binnenlandsche aan de inzenders, en de buitenlandsche aan de door hen tot dat einde opgegeven adressen binnen dit rijk. Het bestuur is voornemens, bij Z. M. magtiging te verzoeken, om, na afloop der tentoonstelling eene verloting te mogen houden van kunstwerken, daarop aangekocht, waarvoor thans reeds eene aanzienlijke som beschikbaar is gesteld.

Ingezonden Stukken.

Langstraat, 16 Januarij.

Aan de Redactie van «*de Grondwet.*»

Met bevreemding las ik in n°. 199 van «*de Grondwet*» het ingezonden artikel van «*een bestendig lezer*» uit Waalwijk, hetwelk moest strekken, om mijn berigt van den 2 dezer te refuteren.

Op mijne beurt noem ik het onbegrijpelijk, hoe die «*bestendige lezer*» uit dat berigt een bewijs heeft kunnen putten «dat in de tegenwoordige benarde omstandigheden *overdreven* berigten aan vele dagbladen in ons vaderland worden opgezonden»; daar niet alleen alles wat in dat berigt voorkomt waarheid behelst, maar het veeleer slechts eene flaauwe schets van den betreurenswaardigen staat van zaken mogt genoemd worden. Bovendien zag het berigt toch niet alleen op Waalwijk (zoo als het den geëerden inzender schijnt voor te komen); maar in het algemeen op de *onderscheidene plaatsen*, waaronder de Langstraat geographisch bekend staat. Ook was het volstrekt mijne bedoeling niet of *kon* het niet zijn, om iemand, wien dan ook, iets stootends of onaangenaams te zeggen, zoo als trouwens duidelijk zal zijn geweest voor elk onbevooroordeeld lezer en bij uitnemendheid voor de Redactie, die hiervan in het bijzonder zal kunnen getuigen.

Overigens ligt mij te naauw aan het hart het lot van dien maatschappelijken stand, en koester ik er te veel achting voor, dan dat de «*bestendige lezer*» die tegen mij zoude behoeven te verdedigen. Ik werp dan ook de beschuldiging, alsof ik dien stand in een min gunstig daglicht zoude willen plaatsen, verre van mij af; kunnende die beschuldiging uit het door mij geschreven artikel alleen gevonden worden door iemand, die, in al te hooge mate met eene zekere voorliefde is behebd, en door het harnas aan te gorden tegen hetgeen alleen in zijne verbeelding bestaat, bij zekeren Spaanschen ridder mag vergeleken worden.

De «*bestendige lezer*» schijnt den waren en ongelukkigen staat van zaken, die echter van algemeene bekendheid is, te willen verbloemen en daaraan veel glansrijker aanzien te geven dan werkelijk het geval is. Zal hij dien toestand op die wijze verbeteren? Ik betwijfel zulks ten sterkste.

Jammer voor zijne zaak, dat hij die door zijn schrijven zoo onhandig dient. Immers daardoor dwingt hij mij tot repliek? en daardoor moeten omstandiger de betreurenswaardige daadzaken worden aangewezen, die de «*bestendige lezer*», hoe doelloos ook, gaarne wil bewimpelen.

De geëerde inzender heeft alzoo veel van iemand «die zijn vriend op het paard willende helpen, door al te groote gedienstigheid hem er over heen tilt en in het slijk stort.» Dat ik het aan «*de Grondwet*» en aan mij zelven verschuldigd ben, aan te toonen geene onware of overdreven berigten te hebben opgezonden, vooral niet die betrekking tot de tegenwoordige tijdsomstandigheden hebben, zal wel voor niemand betoog behoeven.

De «*bestendige lezer*» zegt: «alle mogelijke informatiën genomen te hebben en op ééne enkele buitengewone (?) uitzondering na, nog niet één schoenmakersbaas te hebben kunnen vinden, die zijn werk, *tijdens dezen winter*, gestaakt heeft.» Behalve dat de «bestendige lezer» óf zijne informatiën niet ver uitgestrekt heeft óf een vreemdeling in Jeruzalem zijn moet, dicht hij mij gezegden toe, die ik niet bezigde. Er staat *niet* in het artikel van 2 dezer, dat het staken of inkrimpen van werk alleen *tijdens dezen winter* zoude geschied zijn. En gedurende het tijdsbestek, dat de ongunstige omstandigheden aanhielden, die er als de oorzaken van werden opgegeven, hebben wel degelijk vele bazen hun werk gestaakt of ingekrompen. Het laatste schijnt de «bestendige lezer» dan ook toe te geven; [illegible] tegen opkomt.

Dat te Waalwijk, even als in de overige gemeenten der Langstraat, edelmoedige en menschlievende ingezetenen worden gevonden, die «*tegen hun eigenbelang in*» aan hunne werkbehoevende natuurgenooten werk hebben verschaft», het zij verre van mij zulks te willen tegenspreken; tot hunne eer moet gezegd worden, dat onderscheidene bazen zich bewonderenswaardige opofferingen voor dat edel doel getroosten. Edoch niet minder waar is het, dat er tevens schoenmakersbazen worden gevonden, die, wanneer zulks «*tegen eigenbelang in*» moet geschieden, niet *bij magte* zijn, hunne knechts genoegzaam werk te verschaffen, waardoor dus de juistheid van het geschrevene genoegzaam zal geconstateerd zijn.

Dat uit mijn berigt zou gelezen worden «dat de uitgehongerde lieden het paardenvleesch (met geweld!) bij de looijers WEGHALEN en hen VERPLIGTEN zouden het af te geven», waarlijk dat zou men niet verwachten, van iemand die «*bestendig leest*». Althans een schooljongen zou er den zin beter van gevat hebben. Hoe de vernuftige inzender er toch toe gekomen is, mij op de vreedzame inborst der inwoners van dit gewest iets te doen afdingen! ik moet het gulhartig bekennen, daarvan begrijp ik niets.

Bij hetgeen de Redactie reeds in hare noot zeide, zal ik alleen nog voegen: dat door de arme lieden het paardenvleesch niet *gezouten* en *gerookt* (wanneer het, volgens den inzender, goed en smakelijk is) maar gewoonlijk *versch* genuttigd wordt.

Mijn schrijven: «dat het geene zeldzaamheid meer is, dat men die ongelukkigen katten ziet opvangen, om met de daarvan bereide spijs hun ellendig aanwezen te rekken», een belagchelijk vertelseltje te noemen, en met een paar magtspreuken van het onderwerp af te stappen, is al zeer spoedig gedaan: niet zoo gemakkelijk zal het de liefdadige instellingen en de gegoede en *vrijgevige* medeburgers vallen, in de gemeente, alwaar het eten van kattenvleesch *bepaaldelijk heeft plaats gehad* (en de inzender zal dit ook kunnen vernemen, wanneer hij maar even buiten zijne woonplaats treedt), om al degenen, die zich geheel of gedeeltelijk van werk ontbloot vinden, zooveel levensonderhoud te verschaffen, dat zij niet meer tot zulke afschuwelijke voedingsmiddelen toevlugt behoeven te nemen, en aan de nijpendste armoede ten prooi zijn. Want (de «bestendige lezer» zal zulks met mij instemmen) hoe lofwaardig in vele gemeenten, en daaronder vooral Waalwijk, middelen worden aangewend, om het harde lot van den behoeftigen natuurgenoot te verzachten, in *enkele* gemeenten blijft op dit punt nog veel te wenschen over.

Ik vertrouw hiermede genoegzaam mijn berigt van den 2 dezer te hebben gestaafd en aangetoond, dat daarin niets overdreven is voorgesteld; en voornamelijk, dat het niet geschreven is met die bedoeling, welke «*de bestendige lezer*» uit schijnt te hebben afgeleid.

Met achting,

UEd. Dw. Dienaar en Correspondent.

Advertentiën.

Voor **Winkeliers, Kooplieden, Bedienden, Onderwijzers** en allen, die voor handels- en burgerlijke zaken eene handleiding tot het stellen van brieven, acten, enz. verlangen, is zoo even bij J. G. MEIJER, te Arnhem, van de pers gekomen, de 3de vermeerderde en verbeterde uitgaaf van

Geerling's Nederl. briefsteller,

bevattende Brieven en andere Schriftelijke Opstellen over alle zulke onderwerpen, die in 't maatschappelijk, burgerlijk en handelsleven dagelijks voorkomen. Een aanhangsel bevat voornamelijk: Voorschriften bij geboorte, Huwelijk en Overlijden; van Testamenten en Contracten; bij Minderjarigheid en Voogdij; van Borgtogten, Volmagten, Geldleeningen en Hypotheek, van Wissels, Kwitantiën, Rekeningen en het Boekhouden, en eindelijk van het Remplaceren en stellen van Nommerverwisselaars bij de Nation. Militie. Prijs van den 2den druk vroeger *f* 2.50, — van deze nieuwe Uitgaaf thans *f* 1.80.

Bij alle Boekhandelaren zijn de Prospectussen GRATIS, en op aanvrage, het Werk zelve verkrijgbaar.

HAND- EN FORMULIERBOEKJE,

voor **Burgers en Kooplieden**, om Onderhandsche Acten, Pacht-, Huur- en andere overeenkomsten, Testamenten, Contracten, Wissel- en andere opstellen zelve in geschrift te brengen, zijnde een uittreksel uit bovengenoemd Werk. Prijs slechts 50 Cents. (262)

222ste Nederlandsche Staats-Loterij.

3e LIJST. 3e KLASSE.

Uitgekomene hooge prijzen:

N°. 17552 *f* 5000; 6974 *f* 1250; 9890, 10194 en 18212 ieder *f* 1000.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 18 Januarij 1854.

Nederland. Pct.			**Rusland.**		
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
Dito Certificat. .	3	73¼ ⅜ ⅜	*Hope* 1798/1816	5	103⅜
Dito Dito . .	4	91⅛ ¼	Dito 1828/1829	5	102¼
O. I. Leening. .	4		Cert. 1831/1838	5	92
Amort. Syndic.	3½	91¼ ¼	Dito Dito	4½	90⅞ 91
Hand.-Maats. .	4½		Dito *Hope* . . .	4	
Belgie.			Dito *Stieglitz* .	4	86
Certificaten. . .	2½		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rothschild* .	2½	48¹/₁₆ ⅛	Inschr. Assig. .	6	
Frankrijk.			Certific. dito. .	6	
Obligatiën . . .	3				
Spanje.			**Polen.**		
Nieuwe	1	20⅛	Obligatiën . . .	4	
Dito Buitenl. .	3				
D° Binnenl. ⁶/m.	3	38³/₁₆ ⅜ ¼	**Oostenrijk.**		
Bew. Sp. Com.		4¹¹/₁₆ ¾	Metalliek . . .	5	70 ½
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	87⅛ ⅜ ¼
Portugal.			Dito letter B. .	5	87⅞ ⅜ ¼
Londen nieuwe.	5	35⅜ ⁹/₁₆ ⁷/₁₆	Dito 1847 . . .	2½	36⅛ ⅜
Dito uitgest . .	4		Dito 1851/1852	2½	36⅛ ⅜

Braz., bij Roths. p. s. 500 5 pct. 95¼; Philad., Bankactien 3⅞, $\frac{15}{16}$; Mexic., te Londen, 3 pct. 22$\frac{13}{16}$, ⅞; dito Onb. 22¾, ⅞; Gren. Uitg. 7⅞, $\frac{15}{16}$; Peru 4½ pct. 64, ¾, ½.

In geene der genoteerde fondsen leverden handel en variatie iets merkwaardigs op. De stemming was bij algemeen matigen handel over het geheel ongunstiger. Uitsluitend Peruanen welke op het hooger Londonsch merk derzelve 1% circa, gerezen zijn.

FRANKFORT, Dingsdag, 17 Jan. Metal. 5 pct. 74⅞; Spanje binn. 3 pct. 39⅛; dito 1 pct. 20$\frac{3}{16}$; Wissel op Amst. 100¼.

LONDEN, Dingsdag 17 Januarij. Consols op tijd 92⅝; Mexico N. 3 pct. 23¼; Peru 4½ pct. 67; Spanje 1 pct. 20⅜; Russen 4½ pct. 92; Sardinie 5 pct. 88.

Wissels: Amst. 11.15⅞; Hamb. 13¼; Weenen 12.10.

De markt was flaauw gestemd op het gerucht, dat de Russische gezant alhier teruggeroepen is.

PARIJS, Dingsdag 17 Januarij. Fr. 4½ pct. op t. 99.70; dito 3 pct. op t. 71.85; Sp. Binn. 3 pct. 39; dito 1 pct. 20¼; Rusl. 4½ pct. 92½; N. Metall. 5 pct. 85¼; Piemont 90⅞.

WEENEN, Dingsdag 17 Januarij. N. Metall. 92¼; dito lett. B. 111; Bankactien 1324; Lomb. 5 pct. 101¼; Loten v. fl. 250 133¼; Wiss. Lond. 12.00; Parijs 145; Zilver 22.

De beurs lager op oorlogszuchtige geruchten.

MADRID, Zaturdag 14 Januarij. Sp. Binn. 3 pct. 39⅛; dito nieuwe 1 pct. 20$\frac{3}{16}$; Certificaten 3.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jz., te 's Gravenhage.